

Työttömyys

Paljon puhuttu - vähän ratkottu - onko ikiliikkuja helpompi keksiä?

Lahti – Salpausselkä rotary-klubi

15.1.2026 Pekka Kotiaho

Suomi kärjessä – jälleen kerran – mutta väärä kisa

- Suomen työttömyysaste nousi 10,6 %:iin marraskuussa 2025, seuraavina Espanja 10,4% ja Ruotsi 9,1% - Suomi korkeimmalla Euroopassa
- **Työttömyysaste** kuvaa työttömien prosenttiosuutta saman ikäisestä työvoimasta
- **Työtön** on henkilö, joka tutkimusviikolla on työtä vailla (ei ollut palkkatyössä tai tehnyt työtä yrittäjänä), on etsinyt työtä aktiivisesti viimeisen neljän viikon aikana palkansaajana tai yrittäjänä ja voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa. Myös henkilö, joka on työtä vailla ja odottaa sovitun työn alkamista kolmen kuukauden kuluessa, luetaan työttömäksi, jos hän voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa.

Suomi kärjessä – kuinka olemme päätyneet kärkeen?

Yhtä aikaa tapahtuvia kehityskulkuja:

- Julkisen rahoituksen tila on kamala
 - Hyvinvointialueet ovat talouskurimuksessa – suunnitteluvirhe – ikiaikaisen unelman toteuttaminen kallista – uusi kallis johtorakenne – palkkaharmonisaatio- imi työvoimaa – nyt päinvastoin
 - Aikaisemmin leipää tuonut teollisuus ei kasva Suomessa – teollinen rakenteemme on jäänyt jälkeen – nykyinnovaatiot eivät työllistä joukoittain – Nokia maskeerasi tilannetta – kummallisia ”menestyskuvioita”, joissa tulosta tekemätön on yksisarvinen
 - Verotuksella ei voi paljoa korjata – jos työ ei kannaa, niin kannattaako sitä tehdä...
- Johtaminen ja yritysten hallinto ajattelee lyhytnäköisesti – räikeimpänä esimerkkinä Uudenkaupungin autotehdas – Jos uskotaan, voidaan reagoida – ennen oli toisin
- Investoinnit ”banaanivaltioaloihin” – datakeskukset halvan sähkön perässä – sellun tekeminen muille raaka-aineeksi - missä lisäarvotuotteet
- Pääomaköyhyys – panostetaan vasta, kun yritys on valmis ja porskuttaa
- Liian pienet piirit – sisäsiirtoisuus

Puheenaiheita, joita näemme

- **Nuorisotyöttömyys – työvoimapula – kuinka päästä kiinni työpaikkaan**
- **Pitkäaikaistyöttömyys – työllistämisen riskit**
- **In between jobs – helpommin työllistettäviä**
- **Työttömyyttä ei saa päästää pitkittymään**
- **Kannusteloukku - näistä en paljoa puhu**
 - Jos työtä tehden saa vähemmän toimeentuloa
 - Jos itse ei saa työn tulosta - moraalisesti hankala

Esteitä matkalla työhön

- **Työllistämisen riskit** – yrittäjälle – hakee aina parasta päästessään investoimaan ihmistyövoimaan samoin kuin koneisiin
- **Kokemuksen puute** – yksilölle ja yrittäjälle – nuoruus ja alojen kehittyminen
- **Kohtaanto-ongelma** – ei oikeanlaista työvoimaa – ihmiset väärissä paikoissa ja väärillä aloilla – ei liene enää elinikäisiä töitä – pääkaupunki liian kallis
- **Työkunto** – hankalampi haaste

Työllistämisen peikkoja yrittäjälle

- Onko minulla työvirtaa koko porukalle? – Minä vastaan näistä ihmisistä!
- Kuinka yritykseni kestää tulosalhoja? – Rahoitus lyhytaikaisesti
- Viimeinen työpaikka usein riskaabeleihin yrittäjän kannalta
- Sairauslomat – kuinka huolehdin porukasta myös maanantaisin
- Tuottavuuden alho – motivaatio kulkea yksi maili pidemmälle
- Osaamisen kehittäminen – jos lyhytaikainen työ, investoinko?
- Yhteistyötaidot yrittäjänkin kanssa entistä tärkeämpiä – ollaan samassa tiimissä – molemmilla menee hyvin, kun menee hyvin

Työllisyyden hoito siirtyi kuntien vastuulle

- Periaatteessa hyvä, sillä tällöin ollaan lähempänä ihmistä, mahdollisuus tuntea ihminen – kun organisaatio toimii hyvin
- Ihminen tulee tuntea sitä perusteellisemmin mitä pidempi työttömyysjakso on
- Uskallammeko myöntää, että täystyöllisyys on jossain noin 5% työttömyysasteessa?
- Onko tarpeeksi resursseja – kuinka rahoitetaan
- Miten hoidetaan ne, jotka eivät vain työllisty – uskalletaanko myöntää, että tällainen joukko on

Kuinka ihmisiä kannustetaan tulemaan mukaan työhön

- Työttömyyden alussa tehdään ihmisen kanssa yhdessä hänen ”työarvonmäärittäyksensä”, jolla myydään hänet työmarkkinoille
- Ei pelkkää velvoitteiden hokemista vaan rinnalla kulkemista – usein resurssikysymys – kannattaisi panostaa
- Vikkelät, julkisesti tuetut koulutukset yrityksissä – pitoaika
- Työllistämisen riskiä enemmän julkiselle puolelle – tätä tekee mm. palkkatuki
- Oikeaa työtä – jota tehdään valmentuen ja ihmisen työkykyä nostaen joko yrityksessä tai tähän kootussa työyhteisössä – tätä on tuettava
 - Työkyvyn mittaaminen ja seuranta ulkomaailmaan

Kuinka ihminen elää jouduttuaan ilman työtä

- **Aluksi ansiosidonnaisella työttömyystuella eli ansiopäivärahalla**
 - Oltava työttömyyskassan jäsen
 - Vähintään vuoden työhistoria
 - Maksetaan 300 päivältä (60 viikkoa), jos työhistoria < 3 vuotta
 - Maksetaan 400 päivältä (80 viikkoa), jos työhistoria >3 vuotta
 - Maksetaan 500 päivältä (100 viikkoa), jos >58v ja 20v aikana vähintään 5 v työtä
 - Tuon jälkeen yleistuki (peruspäiväraha + työmarkkinatuki) 2026, joka on 37,21€/pv
- Kunta maksaa pitkittyneen työttömyyden kuluja ns. sakkomaksuina 201. työttömyyspäivästä lukien jopa 50% kuluista

Entäpä ne, jotka eivät saa työtä tai ovat muutoin työmarkkinan ulkopuolella?

- **Tätä varten oli olemassa ja tulisi olla olemassa yhteisö, jossa**
 - Hankitaan oikeita töitä teollisuudesta ja tehdään kauppaa
 - Tehdään töitä valmentaan ja työkuntoa nostaen – todennetusti
 - Maksetaan palkkaa sopimusten mukaan
 - Saadaan yhteisö ympärille
 - Tarkastetaan terveyttä - Valvotaan kuntoa töihin tullessa
 - Osatyökykyiset saavat olla jatkuvasti töissä ja työyhteisön arvostettuina jäseninä turvallisessa paikassa
- Näin säästettäisiin omistajille huomattavasti sakkomaksuissa
- Oltiaisiin myös muutoin hyödyksi yhteiskunnalle – mm. Rise-yhteistyö
- Teollinen toiminta ei kuulemma ole julkisen puolen tehtävää, kun valmennuksesta joutuisi maksamaan
- Tätä yritettiin toistaa ruotsalaisen mallin mukaan – kuivui kasaan ennen alkamistaan – asiakkuuksien hankinta ja pito ei ole helppointa
- Suuremmille yrityksille voisi ajatella velvoitteen työllistää työmarkkinaan vaikeasti sijoittuvia – velvoitteen voisi rahoittaa tukemalla edellä kuvatun kaltaista työtä – etenkin tämä pitäisi osatyökykyisiin – tämä on käytössä Euroopassa

EI HUOLTA IHMISET

- **Onneksi elämme yhteiskunnassa, joka huolehtii**
- **Myös meistä jo työelämän toisille jättäneistä**
- **Emme ole kova yhteiskunta, vaikka joskus voi siltä tuntua**
- **Meitä suomalaisia on vähän joten pitäkäämme toisistamme huolta – eläkäämme yhdessä**